

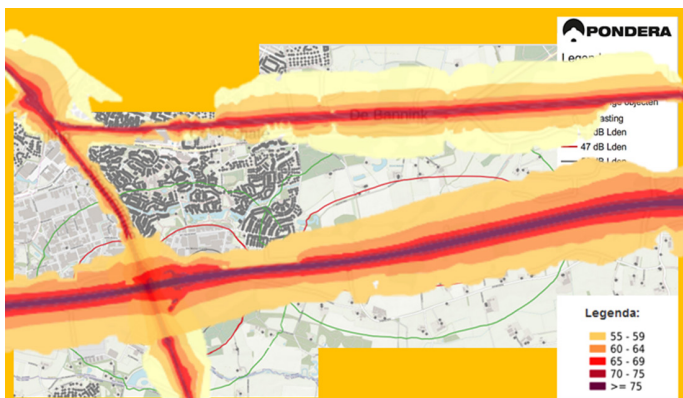
9 molens zorgen

In de gemeente Deventer krijgen de plannen om negen windturbines te plaatsen steeds meer vorm. Hiervoor zijn twee gebieden aangewezen vlakbij de dichtbevolkte en kinderrijke buurt Colmschate-Zuid. Nu zijn er genoeg redenen om vóór het verduurzamen van energie te zijn, maar met het vooruitzicht van het plaatsen van negen enorme windturbines rijzen ook grote zorgen. Hieronder vindt u 9 redenen tot grote bezorgdheid.

Geluid en trillingen kunnen gezondheidsschade veroorzaken

Een windturbine zorgt, zeker op winderige dagen, voor veel geluid. Dit is vergelijkbaar met het continu draaien van een wasdroger. Een geluid dat ook binnenshuis nog goed te horen is, afhankelijk van de mate van isolering van uw huis. Buiten in de tuin of met de ramen open zal dit geluid natuurlijk sterker zijn. Een windmolen mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel geluid maken. 's Nachts mag dit niet meer dan gemiddeld 41 decibel zijn aan de gevel van zgn. 'gevoelige objecten' zoals woningen. Om hier vooraf een inschatting van te kunnen maken, heeft de gemeente Deventer onderzoeksbureau Pondera opdracht gegeven dit voor de betreffende gebieden in kaart te brengen. Dit heeft geleid tot afzonderlijke visualisaties, hiernaast in één afbeelding samengevoegd.

Figuur 1 bron: Pondera

Figuur 2 bron: Pondera

Duidelijk is dat een aantal huizen sowieso in de 'rode cirkel' van meer dan het maximale geluidsniveau liggen en een groot deel van de wijk in de, het nachtelijk maximum overschrijdende, groene cirkels. Daar waar beide cirkels elkaar overlappen is het dubbel feest.

In deze berekening van Pondera is echter nog niet het geluid van o.a. de A1 en de spoorlijn meegenomen. Juist het geluid van de A1 is sinds de verbreding en het weghalen van bebouwing alleen nog maar toegenomen in de wijk. Dit geluid is er dag en nacht! Alleen als de geluidsoverlast gemiddeld de norm dreigt te overschrijden worden de windturbines stilgezet. Een groot deel van de tijd mag het dus de norm ver overschrijden, als het daarna maar weer even stil is en het gemiddelde niet boven de norm komt.

Laagfrequent geluid: Naast hoorbaar geluid produceren windmolens een laagfrequent geluid. Deze trillingen zijn weliswaar niet hoorbaar, maar worden door het lichaam wel waargeno-

men. Dit veroorzaakt een constante stressreactie met mogelijk een scala aan gezondheidsklachten als gevolg.

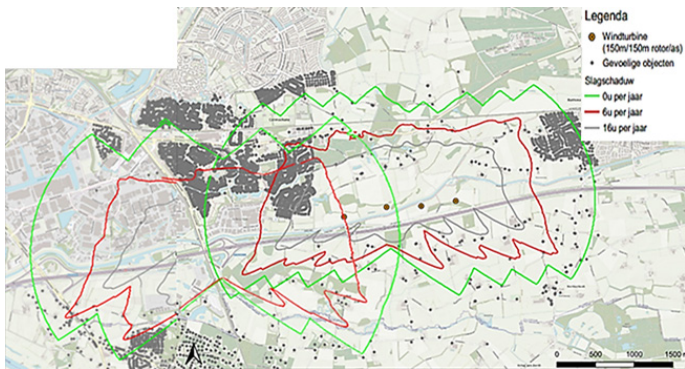
Slaap- en concentratieproblemen, hoofdpijn, oorsuizen, duizeligheidsklachten, wazig zien, misselijkheid, prikkelbaarheid, depressie, paniekaanvallen en hartklachten worden in diverse onderzoeken al in verband gebracht met deze overlast.

Ervaringen uit gebieden waar deze turbines al geplaatst zijn, leert ons dat de overlast een reëel gevaar is: uit een gebied bij Windpark Spui in Zuid-Holland zijn uit de twaalf woningen die daar in de nabijheid van de molens staan al zeven gezinnen verhuisd!

2

Slagschaduw

Beschijnt de zon een draaiende windturbine, dan leidt dit tot een (bewegende) slagschaduw. Deze slagschaduw draait met de zon mee en reikt bij zonsopgang en -ondergang in de winter het verst. Als slagschaduw op het raam van een woning valt kan dat als hinderlijk worden ervaren. Vooral de wisseling tussen wel en geen schaduw ergert mensen.

Figuur 3 bron: Pondera

Focusgebied 3 en 13 liggen beide ten zuiden van woonwijken, dus de kans dat de slagschaduw ontstaat op een groot aantal huizen, is juist bij deze gebieden erg groot.

De wet schrijft voor dat de hinderduur door slagschaduw jaarlijks gedurende gemiddeld zeventien dagen niet meer dan twintig minuten mag bedragen. Daarna moet de windturbine worden stilgezet gedurende de momenten dat er slagschaduw plaatsvindt. Hiervan is door Pondera een inschatting gemaakt, zichtbaar in de afbeelding. Ook nu zie je dat bij de overlap van de twee gebieden een groot aantal huizen de dubbele lading krijgt en wordt zichtbaar dat het niet slechts een handjevol huizen tegen de rand van de wijk, maar heel Colmschate, een deel van de Vijfhoek, en zelfs Epse en Bathmen hun deel van deze hinderlijke bewegende schaduweffecten krijgen.

Op de website van DeventerWint ziet u een realistische animatie van datgene wat (in het geval van het filmpje) vijf van die windturbines van 225 mtr hoogte aan slagschaduw laten vallen over de wijk. Energiemaatschappijen moeten, net zoals dat voor geluid geldt, vooraf een inschatting geven van de verwachte overlast, op basis waarvan ze wel of geen toestemming krijgen om de turbines te bouwen.

Maar wie controleert of ze, eenmaal in gebruik, daadwerkelijk aan de gestelde normen voldoen?

3

De afstand tot woonwijken is minimaal, het aantal gehinderden is groot

Hoe dicht bij bewoning mag een windturbine nou eigenlijk geplaatst worden dan? Binnen Europa worden hiervoor verschillende normen gehanteerd, waarbij Nederlandse wetgeving de energiebedrijven veel mogelijkheden biedt. De norm voor het plaatsen van windturbines is in Nederland gekoppeld aan de geluidsoverlast die de windturbines veroorzaken. Op basis van het rapport van Pondera heeft dat in Deventer geresulteerd in het aanwijzen van twee focuslocaties nabij Colmschate-Zuid. De windmolens zouden daarmee op circa 400 meter van bewoning komen te staan. Andere gebieden zijn afgevalen om diverse redenen, zoals landschapswaarde en vliegverkeer. In geen enkele stap in het selectieproces is echter het argument meegenomen dat juist de nu aangewezen gebieden veel mensen treft: in geen enkel ander gebied is het aantal gehinderden zo groot!

Meer dan duizend gezinnen zullen de gevolgen van plaatsing gaan merken. Het gangbare advies van deskundigen is om de windmolens te plaatsen op een minimale afstand van 10x de tiphoogte van de te plaatsen windmolen. Ook de Raad van State

Figuur 4 bron: Pondera

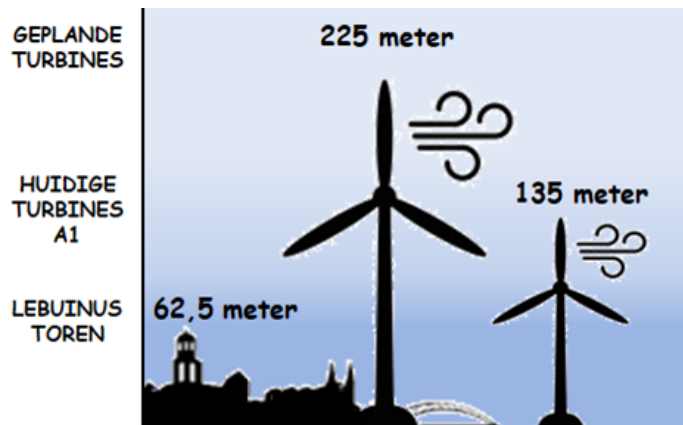
merkt u aan als belanghebbende met mogelijke negatieve gevolgen uitgaande van deze afstand. Bij de voorgenomen windturbines zou dat 2250 meter zijn! In het plaatje zie u een indicatie van hoe dat uit zou vallen. **Binnen die straal van ruim twee km wonen meer dan 20.000 mensen!**

4

Impact op het landschap en het uitzicht

Niet de belangrijkste reden om tegen de plaatsing van windmolens te zijn, maar velen vragen zich ook af wat de molens doen met het uitzicht. Wat doet het met onze favoriete wandelgebieden? Wat doet het met het uitzicht vanuit onze wijk? In de eerdere visualisaties die de gemeente Deventer door Pondera heeft laten maken leek het wel mee te vallen. Windmolens vielen weg achter gebouwen of bomen. Wie beter keek, viel het echter op dat in veel afbeeldingen een stapje naar links of rechts veel uit zou maken.

Daarom zijn er op initiatief van bewoners door deskundigen nagerekende visualisaties gemaakt die een veel realistischer en daarmee meteen schrikbarender beeld laten zien. Overigens

Figuur 5, 6 en 7 bron: DeventerWint

zijn deze nieuw geplande windmolens zoveel groter dan de twee windmolens die nu al langs de A1 staan, dat ze vanuit een groot deel van Deventer zichtbaar zijn, zoals deze visualisatie van de Deventer skyline laat zien. Natuurlijk staan ze een stuk van de Lebuinustoren vandaan, waardoor deze in verhouding veel groter lijkt. In werkelijkheid zijn de geplande windturbines ruim 3,5x zo groot!

5

Natuur en biodiversiteit

Wie het heeft over wandelgebieden, denkt meteen aan de Bannink en de mooie routes langs de Schipbeek. Zeker rondom de verkiezingen horen we dat vooral de 'groene' partijen de Nederlandse biodiversiteit hoog in het vaandel hebben staan. Het beschermen van onze biodiversiteit is natuurlijk een heel belangrijk streven. Biodiversiteit zorgt voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en de bestuiving van gewassen. Het helpt om klimaatverandering te bestrijden. Met het plaatsen van windturbines gaat men hier volledig aan voorbij: de biodiversiteit blijkt juist enorm te dalen rondom windtur-

bines! In het genoemde gebied is sprake van veel waardevolle natuur. Het is onderdeel van een trekroute van ganzen en andere vogels die zich tegen de wieken van de molens te pletter kunnen vliegen. In de Schipbeek zijn zelfs al een aantal keren bevers gesignaleerd! Wat doet de aanleg, waarvoor een groot gebied moet worden uitgegraven en met beton volgestort, het geluid en de trillingen met de dieren?

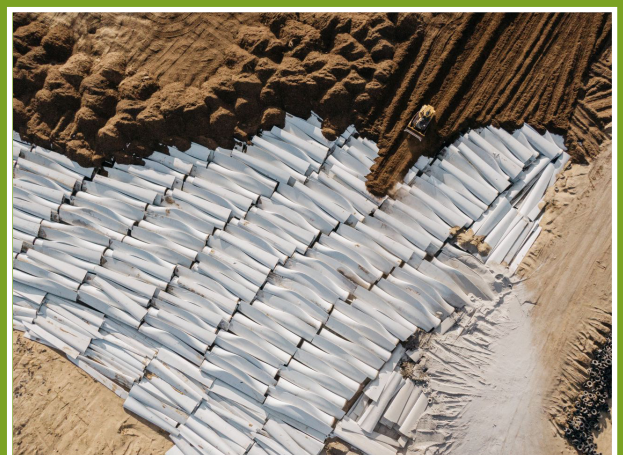
Figuur 8 bron: DeventerWint

6

Duurzaam?

Windenergie wordt als 'duurzaam' in de markt gezet. De windturbines zijn steeds groter, waardoor er steeds meer grondstoffen voor de bouw nodig zijn. Wanneer je bovendien meerekent hoeveel energie het kost om deze gevaartes te produceren en te plaatsen, is duurzaam het laatste wat in je opkomt. Verder wordt vaak gebruik gemaakt van een magnetisch systeem waarvoor het moeilijk winbare aardmetaal neodymium nodig is. Daarnaast zijn de gebruikte materialen lastig recyclebaar.

Een windturbine heeft een verwachte levensduur van vijftien jaar. Daarna moet hij worden vervangen. De rotorbladen zijn niet afbreekbaar, worden in stukjes gezaagd en in de grond begraven.

Figuur 8 bron: Getty Images

7

Het financiële plaatje

Wie profiteert er nou eigenlijk van de windindustrie? Energiebedrijven worden aangemoedigd met hoge subsidies windparken aan te leggen. Hiermee is windenergie een lucratieve business geworden. Tot de subsidie afloopt. Dan blijken de windmolens te kostbaar om te laten draaien en worden ze stilgezet, om op andere plekken weer nieuwe te plaatsen.

Het grote probleem met energie uit zon en wind is dat op zonnige, winderige momenten er een enorm overschot is aan energieopbrengst. Voor de energiebedrijven die de windmolens en zonneparken exploiteren is dat geen probleem. De verkoopprijs van de kWh windenergie wordt door de overheid aangevuld. Op die manier is het leveren van windenergie voor de producent - zoals een bedrijf of een boer - altijd winstgevend. Wel kost het de overheid geld en uiteindelijk u als belastingbetaler ook. Wie het ook geld kost zijn de huiseigenaren in de nabijheid van de windturbines. Woningwaarde daalt aantoonbaar in deze gebieden. Nu wordt gezegd dat deze waardedaling te verhalen is op de energiemaatschappijen. Dit is een ondoorzichtig proces waarvan het nog maar moet blijken of alle daadwerkelijk geleden financiële schade wordt vergoed. De turbines staan er dan inmiddels al.

Om draagvlak te creëren gaat er eventueel een mogelijkheid geboden worden om te participeren in het project, vanuit de gedachte 'wie mee mag doen, ervaart minder hinder'. Maar het is nog maar de vraag in hoeverre er van 'mee profiteren' sprake gaat zijn. Daarnaast is hinder is natuurlijk niet hetzelfde als aantoonbare gezondheidsschade. Die poets je niet weg met een klein financieel meevallertje.

8

Met wind en zon redden we het niet

Duurzame energie is een industrie waar in sneltreinvaart nieuwe ontwikkelingen en veranderde inzichten ontstaan. Waar 'wind op land' eerder als DE energiebron van de toekomst werd gezien, vinden nu bijna alle politieke partijen (ook Groen Links, de partij van onze wethouder met energietransitie in zijn portefeuille) dat wind op land alleen doorgang kan vinden met steun van omwonenden en grote windparken beter op zee kunnen worden geplaatst. Ook zijn steeds meer partijen zich bewust van de noodzaak van alternatieven.

Sowieso is het duidelijk dat de doelstelling van een volledig CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050 niet mogelijk is zonder andere technieken, zoals bijvoorbeeld kernenergie of gebruik van waterstof. Wind en zon kennen te veel pieken en dalen om op betrouwbare wijze energie te leveren en overtollige energie kunnen we niet opslaan.

Specifiek voor Deventer: het zonnepark langs de A1 in Wilp is op het Deventer energienetwerk aangesloten, ondernemers in Deventer krijgen van Enexis te horen "doe maar even rustig aan met zonnepanelen, want de capaciteit is beperkt". Waar gaan we dan de stroom van al die windturbines laten? Zonne-energie wordt vaak in één adem genoemd met windenergie. Opmer-

kelijk is echter dat hier in Deventer door bepaalde partijen wel al stellig wordt ingezet op het plaatsten van de windturbines op de aangewezen plekken bij Colmschate-Zuid, maar dat de mogelijkheden van zonne-energie nog niet in kaart zijn gebracht. Wanneer de windturbines er toch doorheen gedrukt worden, terwijl alles erop wijst dat in de toekomst dit toch niet het gouden (groene) ei was, vanwege alle bovengenoemde zorgen, staan die enorme reuzen hier inmiddels wel.

9

Besluitvorming

Vanuit de overheid is vastgesteld dat het plaatsen van windturbines alleen mogelijk is na participatie van omwonenden en met voldoende draagvlak in de gemeente. Ook de gemeente Deventer heeft aangegeven inspraak van belanghebbenden belangrijk te vinden. Echter, door corona is van werkelijke inspraak nog nauwelijks sprake geweest. Er werd tijdens online meetings geïnformeerd, vragen konden voornamelijk alleen op papier gesteld worden en op veel daarvan is nog steeds geen antwoord. Ook is door bewoners meermalen aangegeven dat er graag meegedacht wordt over alternatieven die minder impact hebben op gezondheid, natuur en leefomgeving. Tot nog toe is deze uitgestoken hand niet aangenomen. Wel moet de gemeenteraad al in april over de focusgebieden een beslissing nemen.

De gemeente heeft als voornaamste taak zijn inwoners te beschermen. Vanuit het voorzorgsbeginsel, dat inhoudt dat wanneer de (plaatselijke) overheid door een ingreep of een beleidsmaatregel ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken aan de samenleving of het milieu, de bewijslast ligt bij de voorstanders van de ingreep of de maatregel, als er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de toekomstige schade. Men hoeft dus helemaal niet te wachten tot de schadelijke effecten van windturbines onomstotelijk vaststaan, huidig onderzoek waarin wel degelijk dergelijke verbanden zichtbaar worden is grond genoeg om geen windturbines te plaatsen op zo'n korte afstand van woonwijken! De wethouder in Deventer houdt echter nog stevig vast aan de doelstellingen van de Regionale Energiestrategie (RES) en is van plan de zoekgebieden 3 en 13 aan te wijzen als focusgebied, ondanks de grote en met onderzoek onderbouwde zorgen van omwonenden.

De ervaring uit heel Nederland laat echter zien dat het niet eenvoudig is om je te verzetten tegen de komst van windmolens. Verspreid over het hele land zijn diverse acties gestart, velen zonder resultaat. Het is van belang dat wij de gemeente goed en georganiseerd laten zien waar de grenzen liggen van de plannen voor windenergie, met onderbouwde argumenten en niet vanuit een 'not in my backyard' gevoel. Vandaar dat bezorgde inwoners van Deventer zich hebben verenigd in belangengroep DeventerWint, zodat er samen met de gemeente gekeken kan worden naar alternatieven die meer in balans zijn met gezondheid en natuur.

Deze 9 zorgen worden je door DeventerWint aangereikt om te gebruiken tijdens de inspraakrondes met de gemeente. Meer weten? Kijk op de website of Facebookpagina van DeventerWint.